

Oponentský posudek na diplomovou práci Michaely Maršíkové
Populační vývoj zemí jižní Evropy v druhé polovině 20. století

Cílem předkládané diplomové práce je srovnávací analýza demografické situace ve vybraných zemích regionu jižní Evropy. Autorka do své práce zahrnuje „tradiční reprezentanty“ regionu, tj. Itálii, Portugalsko, Řecko a Španělsko, i když v současnosti jsou do regionu jižní Evropy zahrnovány i země bývalé Jugoslávie, Albánie, Malta a další malé státy regionu (podle UN Population Division). Zvolený výběr považuji vzhledem k ucelenosti tématu za vhodný.

Práce má rozsah 96 stran, nestránkovanou přílohu v rozsahu 37 stran a je členěna do šesti kapitol včetně úvodu a závěru. V úvodu autorka informuje o cílech práce, druhá kapitola má metodický charakter a seznamuje se strukturou práce, zdroji dat a metodikou zpracování zvoleného tématu. Třetí kapitola zahrnuje socioekonomické charakteristiky regionu. Poměrně značná pozornost je zde věnována historickému a politickému vývoji a vlastním ekonomickým charakteristikám (téměř 9 stran textu). Naopak náboženské problematice, která hraje v regionu významnou roli, je ve srovnání s ekonomickými charakteristikami věnováno pouze půl stránky, a to ještě spolu s etnickým složením obyvatelstva. Domnívám se, že za sporné lze považovat i tvrzení autorky na str. 24, že se po přijetí zemí do Evropské Unie jejich právní normy postupně přizpůsobovaly evropským standardům (viz např. rozvodová legislativa v Itálii apod.).

Stěžejní část práce představuje čtvrtá kapitola, která je věnována vlastní problematice, tj. analýze populačního vývoje vybraných zemí. Tato část má klasické uspořádání, tj. zahrnuje analýzu jednotlivých demografických procesů, struktur obyvatelstva, migrace a v závěru autorka uvádí i perspektivy populačního vývoje do roku 2050. I přes logické a přehledné členění této části práce jsou informace o migracích již částečně uváděny i v subkapitole 4.1., kde autorka zdůvodňuje změny v počtu obyvatelstva v jednotlivých zemích. V subkapitole 4.3.2 o rozvodovosti postrádám zmínku o problematice církevních a občanských sňatků a především o zákonných separacích párů, které jsou často podmínkou rozvodu.

Zatímco dosavadní analýza byla na úrovni jednotlivých států, pátá kapitola je věnována srovnání populačního vývoje v regionální úrovni podle územních statistických jednotek, vytvořených Eurostatem. Autorka zvolila územní jednotky úrovně NUTS 2 v počtu 57 jednotek a podává jejich stručnou geografickou, ekonomickou a demografickou charakteristiku. V závěru této části práce porovnává jednotlivé regiony pomocí shlukové analýzy.

Práce je pojata poměrně široce a sleduje populační vývoj zvolených zemí v širších historických, geografických a ekonomických souvislostech. Toto pojetí udává i převážně popisný charakter práce, což je však u podobných témat obvyklé a nikterak nesnižuje kvalitu práce. Naopak předkládaná práce je zajímavá a čtivá a autorka splnila cíl práce, který si vytkla v úvodu. Rozsáhlá tabulková příloha představuje přehledný zdroj dat (v příloze 6b jsou však chybně uvedena data o úhrnné rozvodovosti v Portugalsku za roky 2003 – 2006).

Předkládaná práce má všechny požadované náležitosti. K práci nemám zásadní připomínky, oceňuji její přehlednost, text je průběžně doplňován vhodnými grafy a tabulkami. Práce splňuje požadavky kladené na diplomovou práci a doporučuji ji přijmout k obhajobě.

RNDr. Květa Kalibová, CSc.
14.9.2008

